

Kommissorium for trepartsdrøftelser om styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse (Trepert fase III)

Juni 2017

I Danmark er der tradition for, at lønmodtagerne, arbejdsgiverne og regeringen med trepartsforhandlinger tager et fælles ansvar for væsentlige samfundsudfordringer. Regeringen ønsker at fortsætte det konstruktive samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

Regeringen vil bygge videre på de ambitiøse trepartsaftaler, som blev indgået i 2016 – først om arbejdsmarkedsintegration og siden om tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark og praktikpladser.

Det er aftalt, at trepartsdrøftelserne mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter fortsætter med voksen-, efter- og videreuddannelsesindsatsen som tema.

---0---

Vi har i Danmark hidtil været gode til at udnytte de muligheder, som teknologien og globaliseringen har budt os. Det har bidraget til, at Danmark i dag er et af de rigeste lande i verden. Den teknologiske udvikling har medført stigende produktivitet uden at overflødiggøre arbejdskraft, og vi har draget nytte af de muligheder, som samhandel med Europa og verden har givet os. Udviklingen betyder også, at nogle jobfunktioner forsvinder, nogle ændrer sig og nye opstår.

Hvis vi fortsat skal gribe de nye muligheder, skal den danske arbejdsstyrke blive ved med at være dygtig og løbende efter- og videreuddanne sig til det, der er brug for – både i dag og i fremtiden, så de danske virksomheder har konkurrencedygtige vilkår, samtidig med at medarbejderne får mulighed for at videreuddanne sig eller skifte spor i løbet af arbejdslivet og dermed bevare fodfæstet på arbejdsmarkedet. Det er en opgave, som bl.a. skal løses i vores voksen-, efter- og videreuddannelsessystem, som er en grundlæggende del af den danske flexicurity model.

Det nuværende voksen- efter- og videreuddannelsessystem har svært ved at honorere et ønske om sammenhængende voksen-, efter- og videreuddannelse på tværs af uddannelsesniveauer. Samtidig er der varierende effekter af voksen- og efteruddannelse på beskæftigelse og løn, og det samfundsøkonomiske afkast er kun positivt på dele af det offentlige kursusudbud.

Det har derudover vist sig vanskeligt at honorere virksomhedernes ønsker om meget virksomhedstilpassede kurser, samtidigt med at der gives statsligt tilskud.

I trepartsaftalen fra august 2016 blev det aftalt at nedsætte en ekspertgruppe om voksen-, efter- og videreuddannelse, som skulle analysere og komme med forslag til, hvordan voksen-, efter- og videreuddannelsesindsatsen kan styrkes. Det fremgår af aftalen: ”*Såfremt regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at der er særskilte*

udfordringer i forbindelse med videregående VEU, skal der efter afslutningen af ekspertgruppens arbejde udarbejdes analyser heraf. Det nærmere indhold og form herfor indgår i de fortsatte politiske trepartsdrøftelser i foråret 2017”.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter skal på baggrund af ekspertgruppens anbefalinger sammen aftale ændringer af voksen-, efter- og videreuddannelsessystemet, som sikrer, at virksomheder og medarbejdere har adgang til en stærk, målrettet og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelsesindsats, som motiverer private og offentlige virksomheder og medarbejdere til opkvalificering og omstilling i overensstemmelse med arbejdsmarkedets skiftende behov. Det gælder ikke mindst i forhold til at indrette systemet til en situation, hvor en større andel af arbejdsstyrken er ældre. Det er et fælles ansvar, hvor regeringen og arbejdsmarkedets parter skal stille et stærkt VEU-system til rådighed - der kan komplementere den voksen- og efteruddannelse, der foregår i det private - og hvor den enkelte virksomhed og lønmodtager har et ansvar for løbende opkvalificering og videreuddannelse.

Temaer til drøftelse

I sidste runde af trepartsdrøftelserne blev det aftalt, at der skal tages stilling til en styrkelse af voksen-, efter- og videreuddannelse, håndtering af opsparingen af midler til VEU-godtgørelse på finansloven, finansiering af den aftalte forhøjelse af lønrefusion efter 2017 og mulighederne for en mere fleksibel AUB-konstruktion.

Fokus for den kommende fase af trepartsdrøftelserne vil være de *almene og erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser* samt sammenhængen til de *videregående voksen- og efteruddannelser* udmøntet i følgende to temaer: *Et styrket, sammenhængende og mere fleksibelt voksen-, efter- og videreuddannelsessystemet og en mere balanceret arbejdsgiverfinansiering af erhvervsrettet uddannelse.*

Et styrket, sammenhængende og mere fleksibelt voksen-, efter- og videreuddannelsessystem

Regeringen og arbejdsmarkedets parter skal drøfte og aftale initiativer, som sikrer en stærk, målrettet og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelsesindsats, der tager udgangspunkt i arbejdsmarkedets behov. Det skal understøtte en omstillingsparat og velkvalificeret arbejdsstyrke, og dermed forebygge ledighed, samt sikre de bedst mulige konkurrencevilkår for danske virksomheder.

Både virksomheder og medarbejdere skal opleve et tilgængeligt og fleksibelt system, som motiverer og tilskynder til, at de, der har brug for voksen-, efter- og videreuddannelse, gør brug af systemet. Samtidig har den enkelte virksomhed og lønmodtager et ansvar for løbende opkvalificering og videreuddannelse. Den teknologiske udvikling påvirker hele arbejdsmarkedet - dog formentlig i særlig grad personer med kortest uddannelse. Det fremtidige VEU-system skal med udgangspunkt i den udvikling, som arbejdsmarkedet undergår, og konsekvenser heraf for arbejdsstyrken – som i højere grad bliver ældre - sikre, at alle voksne får mulighed for at tilegne sig kompetencer, som matcher arbejdspladsernes nuværende og fremadrettede behov for kvalificeret arbejdskraft, og som giver mulighed for omstilling til fx mindre fysisk belastende arbejdsfunktioner eller brancher.

Et styrket og mere fleksibelt voksen-, efter- og videreuddannelsessystem skal hurtigere kunne opfange arbejdsmarkedets nuværende og fremtidige behov – som i højere grad går på tværs eksisterende fagområder og brancher – og målrette tilbuddet herefter. Det stiller krav om en systematisk overvågning af hele arbejdsmarkedets kompetencebehov (det erhvervsrettede og videregående niveau) og en mere smidig og responsiv styring af det erhvervsrettede uddannelsesområde (AMU).

Regeringen og arbejdsmarkedets parter skal på den baggrund drøfte, hvordan voksen-, efter- og videreuddannelsessystemet i højere grad kan motivere virksomheder og medarbejdere til løbende kompetenceudvikling, og sikre, at der gøres brug af systemet, når det er relevant.

I sammenhæng hermed skal det drøftes, hvordan styringen og tilbuddet i højere grad kan tilpasses smidigt og responsivt til kompetencebehovene på fremtidens arbejdsmarked gennem en modernisering af partsstyringen samt en ændret udbudsstyring på det erhvervsrettede område (AMU).

Hertil skal det drøftes, hvordan der kan etableres et mere objektivt, systematisk og tværgående vidensgrundlag, som kan sikre, at VEU-systemet i højere grad bidrager til, at det nuværende og fremtidige kompetencebehov på arbejdsmarkedet opfanges, imødekommes og prioriteres på tværs af hele arbejdsmarkedet.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter skal ligeledes drøfte, hvordan der kan skabes mulighed for et mere sammenhængende voksen-, efter- og videreuddannelsessystemet på tværs af de erhvervsrettede, almene og videregående uddannelsesudbud.

Herudover er der behov for at målrette den offentlige finansiering af voksen- og efteruddannelse, så systemet i højere grad bidrager til generelle og overførbare kompetencer. Målretningen kan skabe rum til at styrke voksen- og efteruddannelsessystemet. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage viden om effekten af kurser. De mere virksomhedsspecifikke kompetencer kan tilvejebringes i regi af privatfinansieret voksen- og efteruddannelse.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter skal derfor drøfte, hvordan der sikres et overskueligt, målrettet og tilgængeligt kursusudbud i voksen- og efteruddannelsessystemet. Der skal endvidere drøftes, hvordan en målretning af den offentlige medfinansiering skal hænge sammen med den private finansiering af voksen- og efteruddannelse.

En mere balanceret arbejdsgiverfinansiering af erhvervsrettet uddannelse

I Danmark har vi tradition for, at arbejdsgivere og den offentlige sektor er fælles om ansvaret for finansieringen af de erhvervsrettede uddannelser. Arbejdsgivernes finansiering af bl.a. lønrefusion ved eud-elevs praktik og godtgørelse ved beskæftigedes deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse sker som udgangspunkt gennem Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB).

Arbejdsgiverne bidrager herigennem kollektivt til at løse de relevante uddannelsesopgaver. De senere års mindreforbrug af indbetalingerne til VEU-bidraget har resulteret i, at der er en opsparring af uforbrugte midler, som ved udgangen af 2016 udgjorde ca. 3,1 mia. kr. Det skal i trepart drøftes, hvordan VEU-opsparringen håndteres.

Endvidere skal der i forbindelse med drøftelserne om en mere balanceret arbejdsgiverfinansiering tages stilling til den fremadrettede fastsættelse af VEU-bidraget og finansiering samt administrationen af VEU-godtgørelsen. Endelig skal der tages stilling til finansiering af den aftalte forhøjelse af lønrefusionen til erhvervsuddannelseselever efter 2017.

Rammer for drøftelser

Inden for rammerne af trepartsaftalen fra august 2016 og ovenstående temaer skal trepartsdrøftelserne om voksen-, efter- og videreuddannelse munde ud i konkrete initiativer, som giver gode forudsætninger for opkvalificering og omstilling af arbejdsstyrken i takt med udviklingen på arbejdsmarkedet, så virksomhederne har konkurrencedygtige vilkår, samtidig med at medarbejderne bevarer fodfæste på arbejdsmarkedet. Der skal i trepartsdrøftelserne tages stilling til anbefalingerne fra ekspertgruppen for voksen-, efter- og videreuddannelse.

Trepartsdrøftelserne sigter mod, at regeringen og parterne tilslutter sig et fælles og forpligtende aftaledokument, hvorefter regeringen vil søge tilslutning blandt partierne i Folketinget til forslag, der kræver lovændringer.

Der sigtes mod, at der kan indgås en aftale medio oktober 2017.

Der etableres en forhandlingskreds med følgende deltagere: LO (7 repræsentanter), FTF (2 repræsentanter), AC (1 repræsentant), DA (6 repræsentanter), KL (1 repræsentant), Danske Regioner (1 repræsentant), Lederne (1 repræsentant) og FA (1 repræsentant). Fra regeringen deltager undervisningsministeren, beskæftigelsesministeren (forhandlingsleder) og uddannelses- og forskningsministeren (efter behov).

Alle merudgifter i trepartsaftalen skal finansieres.

Vurderingen af anbefalingernes betydning for beskæftigelsen og de offentlige finanser skal ske på baggrund af Finansministeriets regneprincipper.